

Pri poludnevem pouku otroci tedaj vse bolj redno hodijo v šolo nego pri celodnevem, in kazni za šolske zamude je le malo, ali celó nič.

Res, da učitelj pri poludnevem pouku včasí nekoliko več ur poučuje, vendar mu ta pouk ne preseda tako, kakor pri celodnevem poučevanju, kjer mora še enkrat toliko govoriti.

Menimo, da nam nihče ne bode očital, da smo nazadnjaki, ako kažemo, da nam poludnevni pouk vsestransko bolje ugaja nego celodnevni. Sicer pa ima se vé da vsak učitelj svoje izkušnje in po teh tudi svoje misli in načela.

Ksaverij od Kolpe.

Iz šole za šolo.

Pravopisne vaje.

(Sestavil **Fr. Jamšek.**)

Predvaja I.

(Učitelj napiše na šolsko desko.)

1.

Ajd, beg, cer, čep, dež, erž, fes, grm, ha! irk, jež, kad, les, mi, ne! ol, peč, red, srp, šen, tek, um vest, zet, žep.

2.

As! bes, cev, črv, ded, ert, fuč, grb, hlad, il, jed, kap, lev, meč, ném, pes, ost, rek, sel, šest, teš, uk, vek, zel, žrd.

3.

Apno, bezeg, cesar, čelo, dete, erja, frfra, geslo, hala, igla, ječmen, kamen, leto miza, neréd, ovca, pero, resa, seno, šega, teta, ura, vera, zelja, želja.

a)

„Preberi to vajo — I! — I! — I!“

b)

„Prepišite te besede na svoje ploščice!“

Opómnja. Dobro je, ako se pri pisanji narekujejo besede in ločila. V to se pokliče odličen učenec, kateri piše polagoma in kí zna glasno in razločno narekovati. Drugi šolarji ne smejo naprej uhajati, pa tudi ne zaostajati, kar se zabranjuje, ako nadzoruje učitelj pisalce tiho korakaje od klopi do klopi.

c)

Učitelj po prepisanji: „Kamenčke na stran in roke na klop! — Zaznamovaj vse sprednike na šolski deski s položeno črtico spodaj — I!“ (Na pr. ajd, beg, cer, itd.) „Zdaj pa prepišite vse one sprednike na svoje ploščice! — Ti — I! — — — narekuj jih pri pisanji po svojem glasu!“

d)

Učitelj: „Kamenčke na stran in roke na klop! — Imenuj vse sprednike — — — I! — — — Prepišite sedaj vse sprednike po svojem imenu! — — — Ti — — — I — — — narekuj jih med pisanjem!“ (N. pr. a, be, ce, če itd.) Konečno: „Zaznamovajte samoglasnike z ostrivcem! — — — — Koliko je samoglasnikov? — — — — soglasnikov? — — — — neločljivih soglasnikov? — — — — vseh glasnikov? — — — — Povej slovensko abecedo (azbuko) na pamet — I! — Vsi!“

Predvaja II.

„Napišite 28 besed z abecedo v končnikih! Končnike zaznamovajte s položeno črtico spodaj!“ (N. pr. miza, hleb, itd.) „Idi, zapiši jih na šolsko desko ti!“

Predvaja III.

„Napišite 28 besed z abecedo v srednikih! Tudi te podčrtajte isto tako!“ (N. pr. mak, riba, lice itd.) „Idi in zapiši take besede na šolsko desko ti!“

Predvaja IV.

(Učitelj piše na šolsko desko.)

1.

Anton, Bogdan, Cvetin, Častimir, Danilo, Emil, Florjan, Gregor, Hugon, Ivan, Jožef, Kajetan, Ladislav, Metod, Norbert, Oton, Pavel, Rudolf, Salomon, Štefan, Tomaž, Urban, Vid, Zlادko, Živko.

2.

Anica, Božena, Cveta, Čudomila, Dobrana, Eva, Franja, Gizela, Helena, Ida, Jerica, Klara, Ljudmila, Marta, Neža, Olga, Pavla, Roza, Smiljka, Štefanija, Terezija, Urša, Vida, Zorana, Žofija.

3.

Adamič, Breznik, Cvetanovič, Črnovšek, Dvornik, Erjavec, Filipovič, Gabrič, Hribaršek, Ivanc, Jagodič, Kukovičič, Levstik, Modrinjak, Nedeljko, Omrzel, Potočnik, Razboršek, Slomšek, Šušteršič, Toplak, Urbančič, Vrtovšek, Zalokar, Žuželj.

a)

„Prepišite ta lastna imena na svoje ploščice!“

b)

Po pisanji: „Peresa na stran in roke na klop! — Zaznamovaj na šolsko desko vse sprednike s položeno črtico spodaj ti!“

c)

„Prepišite one velike sprednike na svoje tablice! Povej veliko abecedo na pamet ti! Vsi!“

Predvaja V.

„Napišite součence (dekleta součenke) s krstnim imenom in priimkom v abecednem redu!“ (N. pr. Alojzij Arnšek, Branko Bratkovič, — — — — Agata Antoline, Barica Brežinšek, itd.)

Učitelj: „Odslej bodemo take vaje pisali v posebni sešitek za pravopisne vaje; pripravite si ga do —!“ *)

Vaja I.

(v sešitek.)

Slovenska abeceda.

a) mala.

a, b, c, č, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, r, s, š, t, u, v, z, ž.

b) velika.

A, B, C, Č, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, R, S, Š, T, U, V, Z, Ž.

*) Taki sešitki naj bodo za učence na nižji stopinji narižani na 4 riže, za učence na srednji stopinji na 1 črto, za učence višje skupine naj bodo brez črt, a smejo si pomagati s podrižniki (podkladki) na 1 rižo.

Vaja II.

Mala abeceda s spredniki.

Opómnja. Učitelj narekuje naslednje besede tako, da pové vsaki glasnik posebej (da črkuje), učenci pa zbirajo vse glasnike v besedo, jo povejo na znamenje (trk! s svinčnikom ob mizo) ter jo zapišejo v svoj zvezek; jeden boljših učencev naj piše na šolsko desko. Sprednike je spodaj zaznamovati s položeno črto.

1.

(A r =) ar, (b r a t =) brat, (c e r =) cer, čop, drozeg, ert, funt, grah, hrast, irk, jug, kost, loj, mož, nos, ol, prah, rog, slap, šop, trud, ud, vrč, zob, žleb.

2.

(A j d =) ajd, (b r o d =) brod, (c v e n k =) cvenk, čuk, drog, erž, fant, glad, hram, il, jok, klop. list, mir, nož, ost, polh, rak, sok, šen, trn, uš, vrv, zver, žir.

(Dalje prih.)

Švastalov „dekadni računski stroj“ in kako se rabi pri poučevanju.

V zdanjem stoletji izumela so se jako važna iznajdenja v različnih strokah. Izvestno je, da tudi šola v tem nij zaostala, ampak da je tudi zelo napredovala, kajti marsikateri učitelj trudil se je, da bi sebi in drugim učiteljem olajšal težavno njihovo delo in da bi jim učni uspeh zagotovil v katerem koli predmetu. To nam kažejo razne razstave. Koliko pripravnih učil za ljudske šole je bilo užé na razstavah na ogled razpostavljenih! — Ne samó metode za branje in pisanje, ampak tudi učila za realije in način poučevanja v računstvu, so se v kratkem času jako predručala. Pri pouku o računstvu je glavna stvar nazor, kajti brez nazora otroci ne dobé pravih pojmov števil.

Učitelj Wiedemann pravi v svoji knjigi, da je treba k uspešnemu računjanju treh glavnih točk, in te so: 1) nazor, 2) zopet nazor in 3) še zmiraj nazor. Da pa učitelj vedno nagledno poučuje, mora pri pouku rabiti razne učne pripomočke, s katerimi učence posebno pri številjenji napeljuje, da sami pridejo do potrebnih sklepov in posledkov. Pri številjenji rabimo najraje naravna učila, recimo prste, orehe in lešnike, jabolka, črtalnike, črte i. dr. Zraven teh učil imamo pa tudi užé davno tako imenovani ruski računski stroj. Ta stroj pa zdaj v nekaterih šolah na Češkem izpodriva druga enaka iznajdba. Zove se: „Dekadni računski stroj“, katerega je izumil Ludovik Švastal, učitelj v Žižkovem na Češkem. Ta stroj je lesen in urejen za 1., 2. in 3. razred ljudskih šol. „Dekadni računski stroj“, ki ga je g. izumitelj poslal našemu „Slovenskemu učiteljskemu društvu“, je narejen le za 1. in 2. razred, in tega oglejmo tedaj bolj na tanko! Nareja se dvoje vrste. Pri eni vrsti je pritrjena nanj deska, na katero se pišejo števila, pri drugi je pa priprava, s katero se stroj pritrdi na šolsko desko in se pod strojem piše na desko. Švastal nam je poslal vsake vrste po enega. Ta stroj z dvema predalčkoma je za 1. razred sè številjenjem do 20, ta pa s tremi predalčki za 2. razred sè številjenjem do 100. Tema strojema pridjane so tudi šibke (klinci), ki so v zvezke povezane. Stroj za 1. razred ima 2 predala, jednega za jednice, drugega za desetice. Stroj za 2. razred pa tri, za jednice, za desetice in za stotice. Vsaka šibka kaže jednico.

Imam li tù 9 šibek in eno še pridenem, jih imam 10. Te se povežejo v butarico in to je — desetica. Desetice treba je vložiti v predal za desetice. Imam li 9 desetic in pridenem še jedno, jih dobim 10 desetic. Te zopet povijem in tù je stotica. Te